

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРОФСПІЛОК В УКРАЇНІ

Чечіль Аліна Григорівна, студент магістратури ННПП НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін ННПП НАВС *Марченко В.Б.*

Положення профспілок як суб'єктів трудового права, в порівнянні з положенням працівників та роботодавців, має свої специфічні особливості, оскільки їх права і обов'язки витікають не із трудових правовідносин, а із права громадян на об'єднання.

За визначенням І.Я. Кисельова, право на об'єднання у профспілки є одним з найважливіших у цивілізованому суспільстві, а його реалізація є показником існування демократії в державі [4, с. 59].

Розкриваючи поняття "професійні спілки", відомий дослідник профспілкової діяльності В. І. Прокопенко зазначає, що професійні спілки є добровільними громадськими організаціями, які об'єднують громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної діяльності, з метою представництва, здійснення та захисту їх трудових, соціально-економічних й інших прав та інтересів [6, с. 106].

Отже, можна визначити, що професійні спілки є громадськими організаціями, що об'єднують громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їхньої професійної діяльності; вони створюються без попереднього дозволу на основі вільного вибору їхніх членів. Основним завданням профспілок є захист трудових і соціально-економічних прав та інтересів своїх членів.

Правове регулювання участі професійних спілок у трудових правовідносинах поряд з іншими правовими актами здійснює Кодекс законів про працю України. У зв'язку з тим, що на сучасному етапі виникла необхідність прийняття нового кодифікованого акту, норми якого б здійснювали регулювання трудових відносин, щоб з'ясувати перспективи розвитку законодавства стосовно участі профспілок у вказаних правовідносинах варто звернутися до проекту Трудового кодексу України.

Зокрема, увагу науковців привертає ст. 19 проекту Трудового кодексу України, яка має назву "Сторони та суб'єкти трудових правовідносин", така назва дає підстави вважати, що, крім суб'єктів, у трудових відносинах беруть участь і сторони. Сторонами правовідносин визнаються роботодавець та працівник, але з огляду на п. 2 ст. 19 проекту Трудового кодексу України їх не можна вважати суб'єктами трудових правовідносин [5, с. 11]. Але серед суб'єктів трудових правовідносин відповідно до проекту зазначені професійні спілки, їх об'єднання, а у колективних трудових відносинах за відсутності профспілкової організації - вільно обрані працівниками представники (представник). Тобто на думку багатьох авторів проекту необхідно на законодавчому рівні закріпити статус профспілок як суб'єктів трудових правовідносин.

Не можна не звернути увагу на те, що в проекті суб'єктом колективних трудових правовідносин на локальному рівні визнається первинна профспілкова організація, яка представляє інтереси працівників, за відсутності такої - вільно обрані працівниками представники (представник), а ЗУ "Про колективні договори та угоди" поряд з первинною профспілковою організацією визнає право на участь в колективних трудових правовідносинах і за іншими уповноваженими на представництво трудовим колективом органами. Тобто проект обмежив форми організації працівників для участі в колективних трудових правовідносинах.

На відміну від Кодексу законів про працю України проект Трудового кодексу України не містить окремої глави, яка б детально регламентувала участь профспілок у трудових правовідносинах, закріплювала гарантії їх

діяльності. Отже, із набранням чинності Трудового кодексу України зберігатиметься чинність ЗУ "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" від 15 вересня 1999 року, а тому необхідно включити до проекту норму про те, що діяльність профспілок, їх об'єднань із представництва і захисту інтересів працівників регулюється відповідним законом [7, с.31].

Як бачимо, проект змінює існуючі та вміщує нові положення, які регламентують участь профспілок у трудових правовідносинах.

Проект передбачає право роботодавця приймати нормативні акти у сфері праці шляхом видання наказів, розпоряджень, рішень. У випадках, передбачених законом, колективними угодами та договорами, такі акти приймаються роботодавцем з урахуванням пропозицій чи за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником).

Таким чином, проект Трудового кодексу України не містить в своєму складі певної структурної частини, що здійснює регулювання діяльності профспілок у трудових правовідносинах, водночас, має окремі норми, які передбачають для прийняття роботодавцем рішень з тих чи інших питань необхідність погодження їх профспілкою. Більшість профспілок негативно оцінюють виключення з кодифікованого акту глави, яка окремо визначає повноваження та гарантії діяльності професійних спілок, та вважають, що це призведе до порушень прав профспілок роботодавцями.

Список використаних джерел:

1. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - №45. - 397с.
2. Офіційний сайт Федерації профспілок України // http://www.fpsu.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=293&Itemid=6&lang=uk
3. Кодекс законів про працю України: затв. Законом України від 10 грудня 1971 р.: за станом на 25 червня 2010 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт ВРУ. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Киселев И.Я. Сравнительное и международное трудовое право. – М.: Дело, 1999 – 728 с.
5. Пилипенко П.Д. Кодифікація вітчизняного трудового законодавства: проблеми та перспективи // Право України. – 2009. - №3. – с. 7-13
6. Прокопенко В.І. Правове становище професійних спілок: сьогодення і перспективи // Право України. – 1999. – № 6. – С. 106–109
7. Чанишева Г.О. Колективні трудові відносини за проектом Трудового кодексу України // Право України. – 2009. - №3. – с.28-34

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ У СІМ'І

Заїзжена Юлія Володимирівна, студент ННПП НАВС

Науковий керівник: викладач кафедри адміністративного ННПП НАВС Булик І.Л.

Проблема сімейного насильства надзвичайно важлива передусім тому, що сім'я є основою суспільства і повинна перебувати під особливим захистом держави. Насильство й жорстокість у сім'ї не лише руйнує гармонію і злагоду в ній, а й виступають однією з передумов злочинності в суспільстві загалом.

За сучасних умов в Україні, як і в багатьох інших країнах світу, простежуються тенденції до поширення насильницьких дій у сім'ї, на міжособистісному рівні, у стосунках батьків і дітей, чоловіка і жінки.

Необхідність розгляду такого питання полягає у тому, що за даними НАН України, 68% українок страждають від насильства в сім'ї, 20% з них зазнають тиранії постійно, і лише 2% жертв звертаються до суду. Багато з тих, хто страждає від насильства, не заявляють про пережиті приниження через страх помсти, брак коштів для самостійного існування, емоційну